

A. 81.

R 92/51

A KISFALUDY-TÁRSASÁG
É V L A P J A I.

ÚJ FOLYAM

ÖTVENEDIK KÖTET.

1916—1917.

KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG.

RAKOCI UT 5
Budapest 1

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

18

FÖLNEVELÉSI TÁRSASÁG
 ANDRÁS MI. CS. ELNÖK
 SZÁMVEVŐ: ...
 ...

TARTALOMJEGYZÉK.

I.

A LXXI. ünnepélyes közülés Arany János születése százados évfordulójának ünneplésére.

	Lap
Beöthy Zsolt elnöki megnyitó beszéde : Arany	7
Vargha Gyula titkári jelentése	12
Lévay József : Arany bölcsője (költemény)	18
Riedl Frigyes : Arany lelki élete (tanulmány)	21
Voinovich Géza : Arany ballada-költészetéről (tanulmány)	33
Beöthy Zsolt elnöki zárszava	46
Kozma Andor : Koboz krónikája az Arany-ünnepélyről (költemény).....	47

II.

A tagok munkálataiból.

Pekár Gyula : Cervántes (tanulmány)	51
Csengeri János : Euripides Phaëthonja (műfordítás)	68

III.

Jutalmazott pályamű.

Sajó Sándor : Jövendő (a Bulyovszky Lilla-díjjal jutalmazott költemény)	87
---	----

IV.

Bírálatok és pályázatok.

Alexander Bernát : Jelentés az 1916. évi Greguss-jutalom tárgyában. Első Szobrászati Évkör (1910—1915)	93
A Kiszaludytársaságnak 1916 okt. 31-én lejárt jutalomtétéleire beérkezett pályaművek jegyzéke	113
Szász Károly : Bíráló jelentés a Lukács Krisztina-jutalomról	116
Hegedüs István : Bíráló jelentés a Bulyovszky Gyuláné-jutalomról	122
Hegedüs István : Bíráló jelentés a Radó Antal-pályázatról	124
A Kiszaludytársaság jutalomtétélei	127

V.

Tájékoztató közlések.

	Lap
A Kisfaludy-Társaság személyzete (elnökség, tisztviselők, állandó bizottságok)	131
Rendes tagok névsora	132
Levelező tagok névsora	133
Elhunyt tagok névsora	135
Alapítók névsora	139
Kivonatok a Társaság jegyzőkönyveiből	147
Beöthy Zsolt elnöki beszéde az I. Ferencz József királyunk halálakor 1916 nov. 23-án tartott rendkívüli ülésen	161
Vargha Gyula búcsúztató beszéde Sebők Zsigmond ravatalánál	162
Beöthy Zsolt búcsúztató beszéde Dalmady Győző ravatalánál	163
Kozma Andor búcsúztató beszéde Somló Sándor ravatalánál	164
Alexander Bernát búcsúztató beszéde Ágai Adolf ravatalánál	165
Berzeviczy Albert másodelnök jelentése a Deutsche Shakespeare-Gesellschaftnak Weimarban tartott közgyűlésén való részvételéről	168
Vargha Gyula üdvözlő beszéde a kassai magyar színészet százéves multjának jubileumi ünnepén	171
Sebestyén Gyula jelentése a népköltési gyűjtés országos szervezéséről....	173
Tagajánlások : I. A költővel betölthető rendes tagsági helyekre : Lampérth Géza ajánlása Berczik Árpádtól; Molnár Ferencz ajánlása Ábrányi Emiltől és külön Alexander Bernáttól; Pakots József ajánlása Ábrányi Emiltől; Sajó Sándor ajánlása Hegedüs Istvántól, Négyesy Lászlótól és Alexander Bernáttól s külön Zempléni Árpádtól; Szemere György ajánlása Pekár Gyulától. II. Az íróval betölthető rendes tagsági helyekre : Kékyl Lajos ajánlása Ábrányi Emiltől s külön Négyesy Lászlótól és Alexander Bernáttól; Takáts Sándor ajánlása Angyal Dávidtól s Alexander Bernáttól.....	186
A Társaság vagyona	198
A Kisfaludy Társaság kiadványainak jegyzéke 1911—1917	199

I.

A LXXI. ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉS

ARANY JÁNOS

SZÜLETÉSE SZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁNAK

ÜNNEPLÉSÉRE

1917 FEBRUÁR 11-ÉN.

ARANY BÖLCSŐJE.

Születése századik évfordulójának ünneplésére.

LÉVAY JÓZSEFTŐL.

Jövel ma hozzánk, szállj alá egedből,
Rég megdicsőült halhatatlanunk!
Údító fény sugárik szellemedből,
Nemes gyönyör veled társalgununk.
Zord az idő; viharja zúg felettünk,
De téged a viharban sem feleltünk:
Száz év után a hű emlékezet
Bennünket íme bölcsődhez vezet.

Száz év előtt bölcső-dalt énekelve
Jámor szegénység karja ringatott;
De éjjelenként, rád álmodt lehelve,
Egy tündér: a múzsa csókolgatott.
Eljegyzett önmagának s a hazának,
Hogy csókjai majd gyöngysorokra válnak,
Arany-lantját csodásan pengeted
S elbájolva figyel rá nemzeted.

És útra keltél, mint bérczek tövében
Elrejtve fölbuzgó kristálypatak;
Melynek hullámi szinte észrevétlen
A nyílt szabad rónára omlanak.
Nőttön nő és merre hullámit önti,
Virágmező, egész tavasz köszönti
S tükrében, hogy folyammá változék,
Gyönyörködve nézi magát az ég.

Körünkben második bölcsőt találtál,
Az már nem ringatott, de fölemelt.
Versenyre érkező vendége voltál,
Csak kezdő, de egyszerre ünnepelt.

Az ifjukor teremtő ihletével
Merész szárnyon körünkből röppenél fel.
A pillanat fényes jövőre szólt,
Vezérsillag feléje *Toldi* volt.

S feltűnt utána, mint varázsütésre
Egy új világ, egészen a tiéd.
Hatalmas képzelet gazdag vetése,
Áldásosabb, mint önmagad hívéd.
Együtt alkottak ott egy szép egészet
Báj és erő, természet és művészet,
Remekművekkel dús, széles határ,
A nemzet kincse, kincsbányája már.

Kincs nálad a nyelv meglepő zenéje,
Minővel senki más nem zenge dalt,
Eszmék fönsége, érzés tiszta mélye,
Mind a mit ihlető múzsád sugalt.
S időt muló szép alkotásidon át
Érezzük a magyar szellem fuvalmát,
Mely lelkedből, mely lelkünkből fakadt
S örökségül édes miénk maradt.

El-elmerengéttél a régi multba,
Keresve ott reményt és életet,
Hol egykor amnyi vész zaklatta, dúlta,
De szét nem dúlta még a nemzetet.
Fölbresztéd sírjokból a dicsőket
S énekeddel márványba vésted őket;
Zárt ajkukról nagy intés hangzik el:
Hogy a hazáért élni, halni kell.

Oh! mily közel látnád ma itt csodáit
A hőstetteknek, hogy dicsfénybe vond!
Mily fölmagasztosúlva dallanál itt,
Emelni a hősöknek pantheont!
Vagy lantodon borongó hangra kelne
A honfigond, a hon féltő szerelme;
Csaták mezőin rémes küzdelem,
Vértengerrel kivívott győzelem.

SZOLGA.

Uram, a házból íziben kifordulék,
Mert ott, a hol te őrzöd arany kinceid
Dús halmazát, fekete füst fuvalmai
Csapnak ki a ház ajtajának résein.
Oda tartva arczom, nem láttam bár lángokat,
Csak telve ronda füstgomolylyal a szobát.
Siess tehát, hogy Hephaistos haragja benn
Tűzzel ne dúlja épen most a palotát,
Phaëthonunknak lakodalmi ünnepén.

MEROPS.

Mit mondasz? Nézd, nem a meggyújtott füstölők
Terjesztik-é házamban azt a füstgomolyt?

SZOLGA.

Megnéztem én már: füstölők nem égnek ott.

MEROPS.

És tudja ezt vagy még nem tudja hitvesem?

SZOLGA.

Az isteneknek áldoz, gondja arra van.

MEROPS.

Megyek tehát, mert ily dolgok, ha hogy balúl
Fogják fel, nagy vihart szoktak támasztani.
Déméter lánya, tűznek istenasszonya,
S Hephaistos isten, kíméljétek házamat.

(EL.)

KAR.

Oh jaj, miért nincsennek szárnyaim,
Tova szállni, szegény fejem!
Hogy fölrepülnek a magasba velük,
Vagy föld alá süllyednek!
Oh jaj, jaj nekem! Szomorú sors ijeszt.

* Kiegészítés.

A királyi anyát s a fiút oda benn
Halál lepte meg!
Ohohohó! Zeus villámcsapása, te,
Oh jaj, Hélios balsikerű frigye!
Oh mérhetetlen sorscsapás sujtottja, te,
Ókeanos-leány,
Menj s az atyádhoz esdj,
Tartsa a végzetet
Messze fejedtül, ah, messze a zord halált!

MEROPS (belülről).

Oh jaj, jaj nekem!

KARVEZETŐ.

Halljátok-é, mily siralomba kezd urunk?

MEROPS.

Jaj, magzatom!

KARVEZETŐ.

Fiát kiáltja s az, szegény, nem hallja már
— — — — — látható világosan.

(26 vers hiányzik. Merops jó fia holttetemével.)

Imé a házból ott jó országunk ura,
Kezébe' hozva holt fiának tetemét.

MEROPS (a nevelőhöz).

Maradj, mert látva téged biztat a remény,
Hogy megtudhatjuk, olyan vakmerő ki volt,
Hogy fiamat, az istenasszonynak vejét,
Elpusztította égő tűznek lángival?

NEVELŐ.

Oh jaj!

MEROPS.

Csak sírj, zokogj, de kérdésemre válaszolj.

NEVELŐ.

Jaj, jaj!